

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0790.2.2.2025

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie¹ Pana Rzecznika dotyczące *wizytacji przeprowadzonej w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu*, z uwzględnieniem stanowiska Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej (PSP), uprzejmie przedstawiam co następuje.

W odniesieniu do samochodów pożarniczych wyposażonych w silniki spełniające normę emisji spalin EURO 6 pragnę poinformować, że w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji podjęto działania w zakresie opracowania przepisów prawa dostosowujących w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, alternatywnych wymagań (warunków technicznych) dla nowych pojazdów bazowych kategorii N2 i N3, przeznaczonych do budowy pojazdów straży pożarnych wyposażonych w jednostki napędowe o normach emisji spalin niższych niż obowiązujące. Projekt rozporządzenia Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Administracji, Obrony Narodowej, Finansów oraz Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Krajowej Administracji Skarbowej, Służby Więziennej i straży pożarnej znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych².

Jednocześnie informuję, że od 2020 r. w systemie ewidencji zdarzeń PSP nie odnotowano pożaru, którego przypuszczalną przyczyną byłby rozgrzany układ DPF pojazdu należącego do jednostki PSP lub ochotniczej straży pożarnej (OSP).

Natomiast w kontekście wyposażenia pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t w tachografy, do których mają zastosowanie przepisy rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. *w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85*³, należy wskazać, że zgodnie z art. 3 lit. c ww. rozporządzenia, nie znajduje ono zastosowania do przewozu drogowego pojazdami będącymi własnością m.in. straży pożarnej, gdy

¹ pismo z 17 lipca 2025 r., sygn. WZF.7043.59.2025.MB

² wpisany do wykazu prac legislacyjnych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji pod numerem 1112

³ Dz. Urz. UE L Nr 102, s. 1, z późn. zm.

przewóz jest wykonywany w związku z zadaniami powierzonymi tej służbie i pozostaje pod ich kontrolą. Wobec powyższego, już na etapie przygotowania procedury udzielenia zamówienia publicznego (sporządzenia specyfikacji istotnych warunków zamówienia) w opisie przedmiotu zamówienia należy wskazać, że zamawiający (w tym przypadku każdy podmiot jednostek ochrony przeciwpożarowej) nie wymaga zastosowania tachografu. Wówczas po stronie wykonawcy, dostawcy lub dystrybutora pozostaje kwestia zamówienia podwozia bez tachografu bądź zastosowanie innego rozwiązania technicznego, uzgodnionego z producentem pojazdu bazowego, które po wymontowaniu tachografu nie będzie miało wpływu na pracę pozostałych systemów i urządzeń.

Odnosząc się do propozycji wprowadzenia rejestracji pojazdów PSP we własnym (wydzielonym) systemie rejestracji w pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o *ochronie przeciwpożarowej*⁴ w systemie ochrony przeciwpożarowej, oprócz jednostek organizacyjnych PSP, figurują również inne podmioty, w tym OSP. W związku z powyższym o ile jednostka organizacyjna PSP, np. Komenda Główna PSP, byłaby właściwa w odniesieniu do pojazdów formacji stanowiących własność Skarbu Państwa, o tyle nie będzie dla pozostałych podmiotów jednostek ochrony przeciwpożarowej, będących w zdecydowanej większości stowarzyszeniami. Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że jednostki organizacyjne właściwe w sprawach rejestracji pojazdów poszczególnych służb określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 września 2023 r. w *sprawie rejestracji pojazdów Służby Ochrony Państwa, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej i Krajowej Administracji Skarbowej wykorzystywanych przez Służbę Celno-Skarbową*⁵.

Z kolei w zakresie zagadnienia dotyczącego wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych w sauny Komenda Główna PSP przekazała, że profilaktyka nowotworowa w straży pożarnej zawiera zalecenia, a nie obowiązek instalowania saun⁶. Ponadto wytyczne Komendanta Głównego PSP w sprawie ramowych wymagań funkcjonalno-użytkowych obiektów strażnic PSP⁷ również nie odnoszą się do kwestii wyposażania jednostek ratowniczo-gaśniczych w tego typu pomieszczenia. W związku z powyższym ewentualny montaż sauny zależy od indywidualnej decyzji kierownika jednostki.

Jednocześnie informuję, że w PSP nie ma obowiązku wykonywania szczepień ochronnych wśród strażaków. Kierownicy jednostek organizacyjnych PSP są odpowiedzialni za planowanie środków finansowych na profilaktyczną ochronę

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 188

⁵ Dz. U. poz. 1778, z późn. zm.

⁶ zob. <https://www.drogaratownika.pl/nie-dla-raka-strazy/>

⁷ z 30 maja 2018 r.

zdrowia, w tym na szczepienia ochronne. Przy planowaniu ww. środków kierownicy jednostek działają na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności⁸, które daje podstawę prawną szczepienia funkcjonariuszy. Są to jednak szczepienia zalecane, a nie obligatoryjne. Obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegają wyłącznie członkowie grup ratowniczych delegowanych do pełnienia służby poza granicą państwa. Powyższe wynika z art. 49e ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁹, zgodnie z którym strażakowi delegowanemu do pełnienia służby w grupie ratowniczej poza granicami państwa, przysługują badania laboratoryjne i lekarskie oraz szczepienia ochronne. Z przepisu art. 49e ust. 3 ww. ustawy wynika, że szczepienia ochronne strażaka delegowanego do pełnienia służby w grupie ratowniczej poza granicami państwa wykonuje się corocznie w terminie do 31 marca albo przed wyjazdem z kraju w rejon działania grupy ratowniczej oraz bezpośrednio po powrocie do kraju, jeżeli badania takie i szczepienia są uzasadnione miejscem pełnienia służby i charakterem wykonywanych zadań.

Mając na uwadze bezpieczne warunki służby oraz ochronę zdrowia i życia strażaków, po każdej akcji ratowniczej, do jednostek organizacyjnych podległych Komendantowi Głównemu PSP, z których były delegowane osoby do uczestnictwa w działaniach, jest przekazywana informacja o obowiązku kierowania na badania lekarskie i psychologiczne strażaków powracających z misji. Komenda Główna PSP nie otrzymywała informacji o okolicznościach uniemożliwiających skierowanie strażaka na szczepienia ochronne bądź odmowie udzielenia mu skierowania.

Natomiast ustosunkowując się do liczby zadań ustawowych nałożonych na organy PSP należy wskazać, że na przestrzeni 30 lat funkcjonowania formacji, do 2 podstawowych obszarów działalności dołączyło ponad 30 nowych. Wzrost liczby zadań kontrolno-rozpoznawczych powierzanych PSP, jak i zwiększający się ich ciężar jakościowy (ekspertycki i administracyjny), nie skutkował jednak wzmocnieniem kadrowym. Omawiane zadania łącznie realizowało nie więcej niż 800 osób z poziomu powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, a ostatnie wzmocnienie kadrowe komórek kontrolno-rozpoznawczych PSP miało miejsce w 2018 r. i obejmowało 90 etatów¹⁰. Pomimo braku wzmocnienia kadrowego, liczba zadań kontrolnych nadal wzrasta. Do najważniejszych z nich należą obowiązki w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych miejsc gromadzenia odpadów oraz zadania związane ze sprawdzaniem i kontrolą obiektów zbiorowej ochrony

⁸ Dz. U. poz. 40

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1443, z późn. zm.

¹⁰ 55 etatów dla komend powiatowych (miejskich) oraz 35 etatów dla komend wojewódzkich

wprowadzone ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o *ochronie ludności i obronie cywilnej*¹¹. Mając powyższe na uwadze oraz uwzględniając nadmierne obciążenie zadaniami pracowników pionu kontrolno-rozpoznawczego, w 2023 r. Komendant Główny PSP zobowiązał komendantów wojewódzkich PSP do:

- zapewnienia w każdej nadzorowanej komendzie powiatowej (miejskiej) PSP, w której zadania komórki organizacyjnej w zakresie spraw kontrolno-rozpoznawczych realizuje zgodnie z regulaminem etatowo 1 osoba, minimum dwóch osób przygotowanych merytorycznie do przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych,
- obsadzenia wakatów istniejących na stanowiskach przewidzianych do realizowania zadań z obszaru kontrolno-rozpoznawczego w komendach powiatowych (miejskich) PSP oraz w komendach wojewódzkich PSP.

Ponadto w wizytowanej przez przedstawicieli Pana Rzecznika Komendzie Wojewódzkiej PSP w Poznaniu, Komendant Główny PSP w 2025 r. przeprowadził kontrolę pn. „Nadzorowanie i kontrolowanie komendantów powiatowych (miejskich) PSP w zakresie nadzorowania przez nich przestrzegania przepisów przeciwpożarowych”. Kontrola obejmowała m.in. ocenę podejmowanych działań zapewniających właściwą obsadę etatową pionu kontrolno-rozpoznawczego zarówno w samej Komendzie Wojewódzkiej PSP w Poznaniu, jak i w komendach powiatowych/miejskich PSP na terenie Województwa Wielkopolskiego. W przedmiotowym obszarze, w wyniku przeprowadzonej kontroli, m.in. sformułowano dwa zalecenia dotyczące zapewnienia wymaganego stanu kadrowego. Opisane powyżej, zainicjowane przez Komendanta Głównego PSP, działania miały na celu zwiększenie efektywności przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych poprzez rozłożenie wykonywania zadań ustawowych na większą liczbę osób.

Należy również podkreślić, że przepisy prawa zobowiązujące do wcześniejszego powiadamiania o czynnościach kontrolno-rozpoznawczych, określone w ustawie o *Państwowej Straży Pożarnej*, są zgodne z zasadą przekonywania sformułowaną w art. 11 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹². Zgodnie z ww. zasadą działania organów, w miarę możliwości, mają prowadzić do dobrowolnego wykonania przez strony nałożonych na nie obowiązków oraz umożliwić kontrolowanemu przygotowanie się do kontroli (w tym przywrócenie stanu faktycznego do zgodnego z przepisami), bez stosowania środków przymusu. Analogiczne rozwiązania są wprowadzone w większości regulacji prawnych obowiązujących w Polsce dotyczących zawiadamiania o kontroli (np. w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców*¹³).

¹¹ Dz. U. poz. 1907, z późn. zm.

¹² Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z późn. zm.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że powyższe przepisy prawa nie wykluczają możliwości przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych bez wcześniejszego zawiadomienia. Stosownie do art. 23 ust. 7 ustawy o *Państwowej Straży Pożarnej*, upoważnienie może być doręczone kontrolowanemu w chwili przystąpienia do czynności kontrolno-rozpoznawczych, jeżeli:

- powzięto informację o możliwości występowania w miejscu ich przeprowadzania zagrożenia życia ludzi lub bezpośredniego niebezpieczeństwa powstania pożaru lub poważnej awarii przemysłowej;
- przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych jest niezbędne w celu dokonania ustaleń w zakresie określonym w art. 23 ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy o *Państwowej Straży Pożarnej*, tj. w zakresie wstępnego ustalania nieprawidłowości, które przyczyniły się do powstania pożaru oraz okoliczności jego rozprzestrzenienia się, a także zbierania informacji niezbędnych do wykonania analizy wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i formułowania zaleceń dla prowadzącego zakład.

Aktualnie w Komendzie Głównej PSP trwają prace nad zmianą przepisu prawa dotyczącego wcześniejszego zawiadamiania o czynnościach kontrolno-rozpoznawczych. Planowana zmiana ma na celu poszerzenie katalogu sytuacji, gdy z uwagi na interes kontrolowanego lub ważny interes społeczny upoważnienie może być doręczone w chwili przystąpienia do czynności kontrolno-rozpoznawczych.

W związku z coraz częstszą sytuacją zastawiania przez pojazdy osobowe dojazdów do budynków, w tym pozostawiania ich w świetle dróg pożarowych, Komendant Główny PSP zgłosił propozycje zmian w rozporządzeniach:

- Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w *sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach*¹⁴;
- Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w *sprawie znaków i sygnałów drogowych*¹⁵.

Proponowane zmiany rozporządzeń mają na celu umożliwienie stosowania znaków drogowych (pionowych i poziomych) oznaczających przebieg dojazdu ratowniczego, na którym parkowanie jest dozwolone tylko w miejscach wyznaczonych. Powyższe pozwoli zarządcy drogi na oznakowanie znakami drogowymi dojazdów ratowniczych, aby kierowca pojazdu miał świadomość konieczności zapewnienia przejezdności odcinków dróg i ciągów pieszo-jezdnymi,

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 2311, z późn. zm.

¹⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 2310, z późn. zm.

w tym dróg publicznych i wewnętrznych, które pełnią również funkcje dojazdów dla służb ratowniczych.

Zaproponowano również nowelizację ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym*¹⁶ polegającą na wprowadzeniu przepisów prawa zakazujących postoju na dojeździe ratowniczym oraz umożliwiających usunięcie pojazdu pozostawionego na dojeździe ratowniczym na koszt właściciela, jak również określeniu definicji ustawowej dojazdu ratowniczego. Zmiany umożliwią egzekwowanie przez Policję i straż gminną (miejską) przepisów ruchu drogowego, w celu utrzymania przejezdności dojazdów dla służb ratowniczych do obiektów, w tym dróg pożarowych.

Z poważaniem

z up. Wiesław Leśniakiewicz
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, z późn. zm.